

ראש השנה
תשפ"ז

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	18:15	19:26
בני ברק	18:32	19:28
ציריך	19:26	20:35
וינה	19:01	20:25
אנטוורפן	19:47	20:57
פריז	19:43	20:58
לונדון	19:10	20:10

דבר הישיבה

ויבין כל יצור כי אתה יצרת

מִן הַמִּשְׁגִּיחַ הַגֶּהֱצִי רַבִּי יְרוּחָם לִיבובִיץ זצ"ל
בְּשִׁיחָה יוֹמִיִּים לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּישִׁיבַת מִיר
בְּפוֹלִין, פֶּתַח אֶת שִׁיחָתוֹ וְאָמַר:

כְּשֶׁנִּזְדַּמְנָ לִי לִרְאוֹת אֶרֶץ (הִיא זֶה אַחֲרֵי שֶׁבִּיקֶר
בְּגַן חַיִּית כְּאִשֶּׁר הִיא בְּעִירַת מִרְפָּא), הַתְּבוֹנְנָתִי
בְּכוּחוֹתַי הַגְּדוֹלִים וְהַעֲצוּמִים, הִרְהוּ מֶלֶךְ הַחַיִּית
לֹא יֵרָא וְלֹא יִחַת מִפְּנֵי כָל, אֲלֵא הוּא הַמְטִיל
אִימָתוֹ עַל הַכּוֹל, כָּל מִינֵי מַחֲלוֹת וְדַאגוֹת לֹא
יִשְׁלֹטוּ בּוֹ, כּוּחוֹתָיו הֵם בְּלִי גְבוּל וְתַכְלִית, וְאִז
בְּהַתְּבוֹנְנִי בּוֹ רָאִיתִי אֶת מִי שֶׁאִמְרוּ וְהִיא הָעוֹלָם:

בְּאֵרִי אֲנוּ רוֹאִים דָּבָר שֶׁהוּא לִמְעַלָּה מִכָּל טִבֵּעַ,
שֶׁאִילוֹ לֹא הִיָּינוּ יוֹדְעִים שֶׁאֵרִי מֵת לֹא הִיָּינוּ
מֵאֲמִינִים בְּזֶה בְּשׁוּם אֹפֶן, אֲבָל גַּם אֵרִי מֵת
וְאֵם כֵּן יֵשׁ עוֹד יוֹתֵר גְּדוֹל מִמֶּנּוּ, וְרוֹאִים אֲנוּ
אִיפֹה אֶת בּוֹרְאָנוּ...

הַמְּשִׁיךְ רִבִּינוּ יְרוּחָם וְאָמַר: כְּשֶׁמִּתְּבוֹנְנִים בְּרִמְשׁ,
בְּקִטָּן וְחֹלֶשׁ שֶׁבִּנְבְּרָאִים, שֶׁכָּל מִצִּיאָתוֹ אֵין וְאִפֶּס,
וּבְכָל זֹאת יִשְׁנָה בִּיצִיר חֶלֶשׁ זֶה חֲכָמָה בְּלִי סוּף.
כְּשִׁיתְּבוֹנֵן בִּשְׁמִמִּית בִּיצִיר פְּעוּט כִּזֶּה שֶׁהוּא
מִמֶּשׁ כֶּאֱיִן וְכֶאֱפֶס, אֵיךְ יִכָּל בְּקִרְבּוֹ חֲכָמָה נִפְלְאוּ
עַד אֵין סוּף - מִזֶּה מִתְּגַלֶּה לָנוּ שֶׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל
שֶׁהִנְבֵּר אֵינוֹת זְעִיר וְחֹלֶשׁ, תִּגְדֵּל מִזֶּה הַהִכָּרָה
בְּשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ - וַיִּבֵּן כָּל יִצְוֹר כִּי אֶתָּה יִצְרָתוֹ...

הִנֵּה הַפְּשִׁטָּתָם צוֹרֵת הִישִׁיבָה,
וּקְלָטָתָם רוּחַ וְרִצּוֹן הִישִׁיבָה,
וּבִזָּה עֲשִׂיתָם לָכֵם חֲבוּדָה לִלְךָ
בְּעִקְבוֹת רוּחַ הִישִׁיבָה,
וּבְכָל מְקוֹם שֶׁאַתֶּם נִמְצְאִים
לִקְחָתֶם זֹאת כְּאִילוֹ נִהְיִיתָ עִם
הִישִׁיבָה בֵּין כְּתָלֵי הִישִׁיבָה

(מִן הַמִּשְׁגִּיחַ הַגֶּהֱצִי רַבִּי יְרוּחָם לִיבובִיץ
זְצוּקֵל מִמִּיר)

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 643

ראשי הישיבה, רבניה, ואלפי תלמידיה, מברכים את כל
בוגרי וידידי הישיבה בכל רחבי תבל בברכת "כתיבה וחתומה טובה"

מתורת רבותינו

מלכויות

לא לשכוח - להמליך את ה' על עצמו

הַסוּד הַגְּדוֹל הוּא שֶׁהִשִּׁי"ת מְצוּי הוּא, וְלֹא כִּמְחַשְׁבֶּת
הַפִּילוֹסוֹפִים אֲשֶׁר אֹמְרִים בְּטִעוֹתָם כִּי הִשִּׁי"ת
בְּהִיּוֹתוֹ גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ, קִבַּע מִשְׁכְּנוֹ בְּעִלְיוֹנִים וְלֹא
בְּתַחְתּוֹנִים. לֹא כֵן אֲמוֹנָתָנוּ, כִּי אֲנוּ מֵאֲמִינִים בְּנֵי
מֵאֲמִינִים שֶׁהוּא מְצוּי כֵּאֵן, בְּתַחְתּוֹנִים, וְמוֹלֵא כָל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְזֶהוּ סוּד הַמְּלָכוֹת - עֲלֵינוּ וְאַצְלָנוּ.

(דעת תורה-דברים)

שֶׁ מִן הַמִּשְׁגִּיחַ רִבִּינוּ יְרוּחָם זצ"ל בְּסִפְרוֹ דַּעַת
תּוֹרָה (דְּבָרִים) שֶׁצִּירָךְ לִזְכוֹר לְהַמְלִיךְ אֶת הַקֶּבֶ"ה גַּם
עַל עֲצָמוֹ וְלֹא רַק עַל כָּל הָעוֹלָם, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה עֵיקֶר
חֶסֶד מִן הַסֵּפֶר, וְכֵה כְּתָב:

אִמְרוּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ט"ז) חַז"ל "אִמְרוּ לִפְנֵי מַלְכוּת
כְּדִי שֶׁתִּמְלִיכֵנוּ עֲלֵיכֶם" - "עֲלֵיכֶם" דִּיּוּקָא. אֵין
הַכוּוֹנָה שֶׁתִּמְלִיכֵנוּ עַל שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֲלִיּוֹנִים, אֲלֵא
שֶׁתִּמְלִיכֵנוּ בְּמוֹבָן הַפְּשׁוּט בִּיּוֹתָהּ, כֵּאֵן בִּזָּה הָעוֹלָם.

עיקר המלכת השי"ת היא האמונה שנשמה שנתת בי

הַשְּׁלִימָה, וְלִכֵּן קְשׁוּרִים יַחַד הָאֲמוּנָה בְּמַלְכוּת עִם
הַבְּקָשָׁה לַחַיִּים, וְאֵל נִשְׁלָה אֶת עֲצָמֵנוּ כִּי שׁוֹאֲפִים
אֲנוּ לַחַיִּים, שְׁכִינָן שֶׁאֵין אֲנוּ מִבְּקָשִׁים בְּאִמַּת חַיִּים
הִ"ז רֵאִיָּה שֶׁרְחוּקִים אֲנוּ מִבְּקָשַׁת הַחַיִּים:

(אור יחזקאל - ימים נוראים - עונשו של חטא)

שֶׁ הַגֶּהֱצִי רַבִּי יִחְזָקָא לִוְיִנְשְׁטֵיין זצ"ל:
יְסוּדוֹ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא מַלְכוּת, וְצִרְיָכִים אֲנוּ
לְהֵאֱמִין בְּמַלְכוּת וּלְהִבָּן יְסוּד הַמַּלְכוּת. וְעִיקֶר הַמַּלְכוּת
הִשִּׁי"ת הִיא הָאֲמוּנָה שֶׁנִּשְׁמָה שֶׁנִּתְּנָה בִּי "אֶתָּה בְּרָאתָה
אֶתָּה יִצְרָתָה אֶתָּה נִפְחָתָה בִּי וְאֶתָּה מְשֻׁמָּה בְּקִרְבִּי",
וְהָאֲמוּנָה שֶׁהַקֶּבֶ"ה קוֹצֵב וְנוֹתֵן חַיִּים זֶה הָאֲמוּנָה

זכרונות

"כדי שיעלה זכרונכם" - חובת הזכירה וסכנת השכחה

הַשׁוּוֹה אוֹתָם תִּמְיֵד נִגַּד עֵינֶיךָ, וְהִיוּ מִצִּוּרִים לִפְנֵיךְ
בְּצִיּוֹר חוֹשֵׁי שֶׁלֹּא יִהְיוּ בִּיכּוּלֵת לִשְׁכַּח, וְהָאֲמוּנָה, כִּי
מִן הַפְּלִיאָה וְדָאִי כִּי אֵיךְ זֶה בְּאִמַּת שׁוֹכְחִים עוֹוֹלוֹת
שְׁעוֹשִׂים נִגַּד הַבּוֹרָא וְהַיּוֹצֵר? בְּרִם הַתּוֹרָה מִגְּלָה
לָנוּ הַסוּד "וְרַם לִבְכֹּךְ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' א" (דְּבָרִים ת,
יד) - גְּאוּהָ מִשְׁכַּחְתָּ אֶת הַבּוֹרָא עוֹלָם, וְמָה הָעֲצָה? -
"וְזָכַרְתָּ אֶת ה' א" (שִׁם יח), כָּל עֶסְקֶיךָ יִהְיוּ בְּזִכְרוֹנוֹת,
כִּי כָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ מוֹזְכָּרִים וּמוֹשְׁגָחִים, כְּדִי שִׁיעֲלָה
זְכוּרָתְךָ לִפְנֵי לְטוֹבָה.

(דעת תורה - פר' ראה מאמר כד)

שֶׁ מִן הַמִּשְׁגִּיחַ הַגֶּהֱצִי רַבִּי יְרוּחָם לִיבובִיץ זצ"ל:
בְּתַפְלַת ר"ה אֲנוּ אֹמְרִים, "אֶתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם
וּפּוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם לִפְנֵיךְ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלוּמוֹת
וְכִי כִי אֵין שְׁכָחָה לִפְנֵי כֶּסֶף כְּבוֹדֶךָ וְאֵין נִסְתָּר
מִנְּגַד עֵינֶיךָ". לֹא מִסְפָּרִים אֲנוּ כֵּאֵן שְׁבָחִים וּמַעֲלֹת
עַל הַבּוֹרָא, בְּיוֹם הַדִּין מִגִּידִים אֲנַחְנוּ לִידַע כִּי כָל
הַמַּעֲשִׂים וְכָל הַיְצוּרִים מוֹשְׁגָחִים בְּתַכְלִית, עֵין רוֹאָה
וְאוֹזֵן שׁוֹמֵעַת, "הַכֹּל גָּלוּ וְיָדוּעַ לִפְנֵיךְ", וְאִמְרוּ לִפְנֵי
זְכוּרָנוֹת כְּדִי שִׁיעֲלָה זְכוּרָתְכֶם לִפְנֵי לְטוֹבָה" (ר"ה
טז א) - הַעֲנִין, כִּי אֹמְרִים לָנוּ אִמְרוּ זְכוּרָנוֹת, הִיָּינוּ
שֶׁהַמַּעֲשִׂים שֶׁלָּנוּ יִהְיוּ תִּמְיֵד לִפְנֵינוּ בְּזִכְרָהּ גְּמוּרָה,

האמונה בהשגחה ה' - כבסיס ל"אין שכחה לפני כסא כבודך"

דר"ה, "אתה זוכר כל מעשי עולם ופוקד כל יצורי קדם כי אין שכחה לפני כסא כבודך ואין נעלם מנגד עיניך אתה זוכר כל המפעל" וכו', - "הפנקס פתוח והיד רושמת וכל מעשיך בספר נכתבים", וזו היא עבודת ההכנה בימי האלול להשיג ידיעות אלו של אמונה והשגחה.

(אור יחזקאל - אלול - פחד ובטחון ביום הדין)

ובוחן לב וחוקר כליות - ובאמת דלשון זה דהקב"ה הוא בוחן לב וחוקר כליות הוא רק לשבר את האוזן ולקרבו להבנתנו. אך היחוד השלם הוא האמונה שהלב והכליות עצמם הם רצון השי"ת ואין שום תנועה וזיז במחשבת הלב ללא הקב"ה כי הוא הכל דאין עוד מלבדו. והמאמין ביחוד מובנת לו יסוד המשפט וזה עיקר הר"ה האמונה שאין עוד מלבדו. וזה יסוד הזכרונות וכנאמר בתפילת מוסף

שח הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: עוד מעיקרי עבודת ר"ה הוא, אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, וענין מלכיות האמונה ביחוד השלם, להאמין כי אין עוד מלבדו וכי הרא"ש באורחותיו (סי' כ"ה) להאמין בהשגחתו הפרטית ובזה תקיים בלבבך היחוד השלם להאמין בו כי עיניו משוטטות בכל הארץ ועיניו על כל דרכי איש

שופרות

מדוע היה הגאון מוילנא שמח בעת תקיעת שופר

הסיבה לשמחה יותר מכל דבר אחר של שמחה.

שיחות רבי נתן צבי

מכל מקום ראינו אצל הגר"א הנהגה אחרת, הנהגה של שמחה גדולה, כי זהו הזמן של הכתרת מלך כל העולם, ובזמן זה יש את ההתרוממות הגדולה ביותר, והתרוממות זו של הכלל הממליכים את הקב"ה, הוא

שח מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל: ידוע כי הגר"א זללה"ה היה שמח שמחה גדולה בזמן תקיעת שופר, ואף שלכאורה זמן זה של תקיעת שופר הוא זמן של פחד ויש לנהוג בו באימה וביראה,

גדלות האדם ופעולתו - כוחו של מעשה פשוט

המצוה! והאומנם כי כן זה ודאי ומובן, שאם על כל הבריאה אמרו ז"ל (מנחות כט, ב) ב"ה" נברא העולם, הנה כי אות אחד של "הא" לבד מקיים כל העולם, ומה כבר מצוה שלמה, ודאי כי בוראת ומקיימת כל עולמות! ומעתה לך וראה גדולת ענינים, מה רבה מעשה של אדם, וגם מעשה פשוט בלי כוונה, רק תוקע לשיר בעלמא, וגם בו כבר נשלם כל תכלית היום הקדוש, נורא למתבונן בגדולת האדם, ובגדולת הענינים הנלודים מגדלות האדם.

(דעת תורה מאמרים ויקרא מאמר ה - כגדולתו גדולת עניניו)

השופר, הרמזים הגדולים והנשגבים, ומתקיים זה במעשה זה האדם אשר "תקע לשיר"! ואשר בעת המעשה אף לא זכר כי היום יום "ראש השנה", לא התכוון בה כי אם "לשורר ולזמר" (לשון רש"י), ואיזו שייכות נוכל כבר לייחס אליו כל הנשגבות והנוראות שבתקיעה, אין זאת אלא כי אם מפני אשר היום הוא יום אשר היודעים והמכוונים הלא תוקעין בו בשופר, והנה במעשה זוטרתא כזה יצא ונשלם בו כל העבר והעתיד, כל שלמות האחרית נתקיים כאן בזו ה"תקיעה לשיר"!

מי כבר היכול להתבונן ולהשיג מה גדול מעשה

אמרו בגמ' (ר"ה כח, א) "אמר רבא זאת אומרת התוקע לשיר יצא וכו' אלמא קסבר רבא מצות אין צריכות כונה".

אומר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל: וכשאמרו חז"ל התוקע לשיר יצא, הרי כל ענין השופר נתקיים כאן במעשה זה. כל סוד תוקף קדושת היום, אשר "מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין" - יום הדין שלעתיד, הלא כל זה הנה זה בסוד של תקיעת שופר. גם השטן בשמעו קולות השופר מתבלבל וחושב כי כבר הגיעה אחרית הימים, כבר הגיע תקון העולם. הנה כל סודות

על מה היה מעורר מרן רה"י הגר"ח קודם התקיעות

(פ"ג, מ"ז): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו". בין אדם לחברו ובין אדם למקום - אחד הם. ומטעם זה חובה עלינו להתחזק ביתר שאת בלימוד ספר 'החפץ חיים', ולהשכיל ולדעת שעיקר 'חיי עולם הזה', הוא להרגיש את השני בכל עניניו, בעת צער ובעת שמחה, לכבדו ולרוממו, וממילא נשמור על קדושת הפה לבל נוציא מפינו תיבה אחת קודם שנמדוד אותה היטב בעשר משקולות.

שיחת הגאון רבי נתן צבי

בהרבה. אמנם התשובה הראויה לזה, כי אכן כן! בימים אלו עיקר בקשותינו היא לזכות לחיים, ועל זה נסוב עיקר דין הקב"ה, ולכך אנו צריכים בימים אלו להכיר במעלת חיים אמיתיים.

ובל נטעה לחשוב, כי אין הדברים אמורים אלא לענין התחזקות בעניני 'בן אדם לחברו', שמוטל על האדם להתעלות ולהרגיש את חברו כאילו היה כמותו, אולם אין לזה שייכות לענין דברים הנוגעים לבין אדם למקום; משום שהא בתליא, אי אפשר להתחזק ולהתעלות ברוחניות כלל ללא שנתעלה תחילה בעניני 'בין אדם לחברו' וכפי ששינוי באבות

מרן רה"י שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל היה נושא דברים לפני ציבור המתפללים בראש השנה קודם התקיעות, וביום כיפור, ובשני זמנים נשגבים אלו היה מדבר על מעלת ההרגשות של בן אדם כלפי חברו, וכפי שזכרנו שפעם אחת הוא דיבר על סבלם הגדול והמתמשך של יהודי רוסיה [קודם שהשתחררו ממשטר הקומוניזם] ועל כך שאיננו מרגישים את סבלם כראוי. נעמוד ונתבונן, וכי חסר נושאים עליהם יש צורך לדבר בימים הנוראים בפני הציבור, הלא זו שעה שאנו עומדים למשפט לפני מלך מלכי המלכים והיה לו לדבר על נושאים לכאורה גבוהים

מדוע היה בוכה מרן רה"י הגר"ח שמואלביץ ב"הפטרה של ראש השנה?"

שלמה. הוא היה חוזר בערב יו"כ. ליום אחד, יומיים בשנה. שנה אחת מגיע ערב יו"כ, שמונה בבוקר, שמונה וחצי, תשע, רב רחומי לא מגיע. אשתו מחכה, מסתכלת, לא בא. מגיע עשה, אחת עשרה, אנשים כבר מתכוננים לסעודה מפסקת, הולכים למקוה לטבול, רואים כבר שטריימלך ברחובות, לובשים קיטל - לא מגיע.

האשה נשברה והוזילה דמעה מהעין שלה. רב רחומי, איפה שהוא היה, על המקום מת! נשאלת השאלה, מידת הדין רצתה לתבוע את צערה של אשתו של רב רחומי. ככה תובעים את צערה? היא הרי בכתה כי היא מתגעגעת אליו, רוצה את קרבתו, רוצה אותו. נו אז מה יעזור לה, שהיא תקבל את הארון שלו? שהיא תקבל אותו מת? התשובה היא, אומר מרן הגר"ח, מידת הדין לא רוצה לתבוע את עלבונה. מידת הדין בבין אדם לחברו זהו דבר מסוכן.

אתה מתעסק בבין אדם לחברו, אתה מצער את השני, לא משנה מה התכוונת, לא משנה שאתה מאוד אוהב אותו, זה כמו להיכנס לתוך האש! אדם שנכנס לתוך האש - נכווה (מפי הרב אריה זילברשטיין שליט"א - רב שכונת גבעת זאב החדשה).

מאוד קשה לעשות את זה, חנה היא אשה שבורת לב, אבל לשם שמיים! הקניטה אותה כדי שתתפלל יותר בחזקה שע"י זה היא תיושע! לשם שמיים היא התכוונה.

נורא ואיום הסוף של פנינה "עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה" חנה יולדת ופנינה קוברת. נשאלת השאלה היא הרי התכוונה לשם שמיים? מגיע לה שכר על מה שהיא עשתה, היא עזרה, אולי רק בגללה חנה נפקדה. מגיע לה כזה עונש גדול? היא יולדת והיא משכלת?!

אומר מרן הגר"ח שמואלביץ להציק לשני, להקניט את השני, לגרום לשני צער, זה כמו להיכנס לתוך האש, אדם נכנס לתוך האש ויגיד 'אני עושה לשם שמיים' - יעזור לו? לא! אדם מקניט את חברו, לא עוזר מה שהוא התכוון לשם שמיים, ציערת אותו, הוא הוזיל דמעה - אתה תישא באחריות!.. כשמרן רה"י שה"ה הגר"ח היה מגיע להפטרה בפסוק הזה הוא היה בוכה בכל הגוף שלו.

הגמרא בכתובות מספרת על רב רחומי שהיה הולך לביהמ"ד לתקופה ארוכה, היתה לו אשה צדקת גדולה שהיתה עוזבת אותו שילך לבית המדרש למשך שנה

שמעתי מהגה"צ רבי חיים וואלקין שסיפה שבמשך שנים רבות הוא היה יושב בראש השנה ליד מרן ראש הישיבה שה"ה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, והיה מקום מיוחד שכאשר היו מגיעים לשם בתפילות של ר"ה, היה מרן הגר"ח מתחיל לבכות. לא בכי רגיל, בכי שכל הגוף שלו היה רועד מהעוצמה של הבכי. איפה זה היה? ביונתנה תוקף? זוכרנו לחיים? אבינו מלכנו כתבנו בספר החיים? - בהפטרה בר"ה:

"וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה" (ש"א א, ו) לאלקנה היו שתי נשים פנינה וחנה, פנינה היו לה עשרה ילדים, חנה אפילו אחד לא היה לה. פנינה היתה צדקת גדולה, היא חשבה - איך אני יכולה לעזור לצרתי, לחנה שיהיה גם לה ילדים? חשבה והגיעה למסקנה, אני אצער אותה, באופן כזה שהלב שלה ישבר וכשהיא תבכה לקב"ה בתפילה, תבכה מכל הלב ואז היא תפקד.

איך עושים את זה? פשוט מאוד, יום שישי, הילדים של פנינה חוזרים הביתה עם דף קשר אומרת פנינה לחנה 'תגידי איזה דף קשר הילדים שלך הביאו יום?' מגיעים החגים, שואלת פנינה את חנה 'תגידי חנה קנית כבר נעליים לילד שלך? קנית כבר איזה חולצה לבת שלך?' כך היא הקניטה אותה. היה לה

ימים מקדם

גלויה מצולמת עם ברכת שנה טובה מטעם ישיבת מיר - תמונות רבני הישיבה - שנת תרצ"א

בראש הגלויה מקדמת את פני הקורא הברכה: "לשנה טובה תכתבו ותחתמו".

כעטרה במרכז האיגרת מופיעה הדרת קודש פניהם של מנהיגי הישיבה ומעתיקי השמועה: מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם הלוי ליבוביץ זצוק"ל, ועימו מרנן ראשי הישיבה, הגאון רבי אברהם צבי הירש קמאי זצוק"ל, ומרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל.

בשולי הגלויה שובצו שלושה תצלומים בהם ניצבים רבני הישיבה יחד עם צאן מרעיתם, בחורי החמד ובני העלייה.

שיחת מורינו המשגיה שליט"א

**הכנה ליום הדין ומשפט האדם על רושם מעשיו לדורות • סכנת אטימות הלב
לעומת התעוררות ויראת הרוממות • החילוק שבין חרדת הדין הראויה לעצבות
הפסולה • עתירת רחמים בזכות 'רצוננו לעשות רצונך' • כוחה של קבלה לעתיד,
עריכת חשבון נפש והתחדשות למעשה לקראת השנה הבעל"ט.**

זה דרכם כסל למו

ועל הרשעים אמרו במסכת שבת (לא, ב): "אמר רבה מאי דכתיב זה דרכם כסל למו? יודעין רשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם. שמא תאמר שכחה היא מהן? תלמוד לומר: ואחריהם בפייהם ירצו סלה". כלומר, שגור על לשונם יום המיתה, אבל אל לבם אין זה נוגע. אולם הצדיקים פותחים את לבם להבין ולהתעורר.

ענין זה מצינו במצרים. המצריים חשו על בשרם את עשרת המכות הקשות מנשוא. במכת דם, לאחר שבוע שלא היה להם מים ופרעה ראה שנהפכו מימיהם לדם ולא היה לאל ידו, והיו צריכים לקנות מהיהודים מים במיטב כספיהם, עם כל זה כתוב (שמות ז, כג): "ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת" – הוא לא שם על לבו להתבונן בסבל שעבר ועמד במריו.

ואח"כ סבלו עוד כמה וכמה מכות קשות. במכת צפרדע סבלו מהצפרדעים שהרגו בהם והפכו את ארצם מבית ומחוץ שאף בבטנם קרקרו; בכינים סבלו שבוע מהקציצות שלא הרפו מהם; הערוב אכל מחציתם ע"י הארי והדוב; בדבר מתו כל מקניהם שהיו בחוץ, ובשחין סבלו מפצעים קשים.

ועדיין, לאחר שש מכות אלו הקב"ה מתרה בפרעה על מכה שביעית (שם ט, יד-כא): "כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ... הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמותו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה". ומזהה: "ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עלהם הברד ומתו".

הירא את דבר ה'

הרי אזהרה מפורשת שמי שיישאר בחוץ ימות בברד. וכי מה מוטל עליהם? רק להכניס את מקניהם לבית. שהרי חפצו במקניהם ולא הפקירוהו (שאם יבוא אי מי ויקח טלה מן העדר הרי היו מראים לו את נחת זרועם, וכל שכן משום שהיה אליהם). וא"כ בוודאי שהיו מכניסים את מקניהם – גם מבלי שיראו את המכות הקודמות – לפי שהאדם חרד על ממונו.

ועכ"ז מה כתיב אחריו? "הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה". איך יתכן שהפקירו את מקניהם למות ואפילו לא חששו לאזהרת ה'?

והסירותי מחלה מקרבך

וכעת שאנו עומדים לקראת ראש השנה, יש להתבונן על מאורעות השנה שעברה, צרות הכלל והפרט, ומה שכל אחד עבר זמנים קשים וטובים. הכל נכתב בר"ה ונחתם ביו"ה, והקב"ה רוצה שנתעורר מזה. אנו מבקשים מהקב"ה שיתקיים בנו "והסירותי מחלה מקרבך", ונצל מכל המחלות בגוף ובנפש ומכל מיני עגמות נפש, ועל זה צריך האדם לשים אל לבו כל היום שאין ממי לבקש אלא מהקב"ה בלבד.

וכשבא משפט ודנים על העתיד, זה מחייב אותנו להתעורר ולפחד מהדין. ואת זה אומרים בתפילת ר"ה בזיכרונות: "אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם וכו', ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע, ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות מי שלא נפקד כהיום הזה".

לפי רוב מעשיו

ראשית כל יש דין פרטי על כאו"א, ומבואר ברמב"ם (שם ה"א וב') שהאדם נידון לפי רוב מעשיו. ויש שגם ברוב זכויות נענש על המיעוט עונות, ויש בחינה של צדיק ורע לו, ואין אתנו יודע עד מה, אבל הכל בחשבון מדוקדק.

ואח"כ יש דין על המדינה, ואח"כ על כל העולם כולו, וע"ז אומרים בתפילה "ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום". ורואים אנו שיש מדינות שהורגים איש את רעהו ויש מדינות של שלום; יש מדינות שלוות אבל אין להם אוכל, ויש מדינות שיש להם שפע.

וזה "זיכרונות" – לא שהקב"ה זוכרנו, שהרי בוודאי מלא כל הארץ כבודו והכל בא ממנו, אלא שאנחנו רוצים שהזיכרון יהיה לטובה.

ואיך יתכן שאדם יעבור ימים אלו כרגיל וליבו כל יחיל בקרבו? שהרי אם היה לאדם משפט ממון לא היה נח כלל, ואם היה המשפט על כניסתו לכלל או נידון של חיים ומוות, בוודאי שלא היה רגוע. ואיך בימים אלו – הגורליים כ"כ על כל העתיד – האדם ממשיך בשגרת חייו? יש בזה כמה סיבות.

אחת הסיבות היא, שאע"פ שהאדם יודע ומכיר בשכלו, ליבו אטום. וזה מעצת היצר שדוחה את האדם שלא לחשוב ולא להתבונן.

עומדים אנו לקראת יום הדין, ועלינו להתכונן קודם עומדנו לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ. שלמה המלך ע"ה אמר: "כי את כל מעשה האלקים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע". לכל אדם יש תפקיד בעולם ועבודה גדולה, ועל הכל יבוא במשפט. במסכת חגיגה (ה, א) מבואר שנתבעים אפילו על דבר קטן, וגם במעשה המצווה והעבירה גופא יש חשבון מדוקדק איך ובאיזה אופן נעשתה המצווה.

כתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ג): "וכשם ששוקלין זכויות אדם ועונותיו בשעת מיתתו, כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכויותיו ביום טוב של ראש השנה". בראש השנה דנים על כל מה שעשה בשנה זו, ומה יהיה עמו בשנה הבאה.

ספרי חיים וספרי מתים

והנה איתא בר"ה (לב, ב): "אמר ר' אבהו, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכיפורים? אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה?". בפשטות, "ספרי מתים" היינו שדנים למיתה את הרשעים. אמנם הגר"ח מואלוזין ועוד ביארו שבר"ה דנים גם את המתים.

והפשט בזה הוא שדנים את האדם על ההשפעה שהשאיר אחריו בעולם הזה, הן בחינוך בניו והן בתלמידיו וחבריו, שהרי כל אחד משפיע, וביטוי משפיע בדוגמתו שרואים את מעשיו ולמדים ממנו, ויש לו זכות בזה. בכל שנה דנים את התוצאות שהיו מכוחו: אם מת כרשע והניח אחריו מעשים שגורמים לירידה אצל אלו שלומדים ממנו, אזי בכל שנה דנים אותו שוב ושוב לגיהנום; והצדיק שמת ולמד והתפלל כל חייו ולומדים ממנו תלמידיו, אזי בכל שנה מתווספות לו עוד ועוד זכויות.

ודין נוסף יש לאדם והוא לעתיד לבוא, שהוא יום הדין הגדול והנורא, לאחר שיכלו הנשמות שבגוף והיה העולם נצח. וכדמטו משמיה דהגר"ח מברסק ע"ה"פ (מלאכי ג, ה) "וקרבת אליכם למשפט והייתי עד ממהר במכשפים ובמנאפים" וגו', שביאר את פשר המהירות הכתובה כאן: לפי שתמיד הקב"ה מאריך אף שמא יצא מאדם זה זרע הגון וכשהוא אצל לעת"ל שכבר יגמרו הדורות, אזי ימרה לשפוט ביום הדין הגדול והנורא.

נמצא שעל האדם לעבור כמה וכמה דינים ומשפטים, וכל משפט הוא באמת ובושר כמ"ש (דברים לב, ד): "אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא".

שיחת מורינו המשגיה שליט"א

ומה היא התשובה שעשו בני ישראל? כתיב אחריו: "אשור לא יושעונו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו אשר בך ירוחם יתום". הקב"ה מחל להם לפי שהכירו שאין להם על מי להישען אלא על אבינו שבשמיים.

העבודה המוטלת עלינו היא לפתוח את הלב ולהתבונן שעומדים לפני משפט. והרי אנו רוצים חיים ובריאות, שידוך טוב ובנים בריאים, ושלא נחסר בישיבה וכולם יהיו בריאים ולא יפקד ממנו איש. ועל ידי ההתבוננות נבוא לפחד מהדין.

ועצם הפחד – מלבד התועלת שהוא מביא למפחד – הוא הצלה לאדם ומביא על עצמו רחמים, כדאיתא בר"ה (טז, ב): "אמר רבי יצחק: כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה, שנאמר מראשית השנה, מרבית כתיב, ועד אחרית – סופה שיש לה אחרית". ופרש"י: "שרשה בתחילתה – שישראל עושין עצמן רשין בראש השנה לדבר תחנונים ותפלה, כענין שנאמר: תחנונים ידבר רש" (ותוספות פירשו רשים ממש, והוא כעין זה). והיינו שעל ידי מה שבאים בהכנעה זה כבר סיבה לזכות, מלבד מה שהכנעה מחפשת בעצמו סיבות לזכות.

וכשנשיגשים בהכנעה ורוצים לעבור את החיים כראוי ולזכות לאריכות ימים – בבחינת "עיניך תחזינה מישרים", שכן "רצוננו לעשות רצונך ומי מעכב? שאור שבעיסה" (ברכות יז, א) – על ידי כך אפשר לזכות ביום הדין.

קבלה לעתיד

וזוהי עבודת האלול: שאפילו שרחוקים מחמת העבירות, יש להחליט להיות טובים ולקבל על עצמנו להשתנות. ואז האדם מתייצב על דרך טוב ולא חלילה להיפך.

ובזה יובן מה שקראנו בפרשת שופטים, שהכהן אומר לפני המלחמה (דברים כ, ג): "ואמר אלהם שמע ישראל", ופרש"י: "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם".

ובהמשך כתוב (שם, ח): "ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא יאסר את לבב אחיו כלבבו". ונחלקו בזה (סוטה מז, א, והובא ברש"י): רבי עקיבא אומר: "הירא ורך הלבב" כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה. רבי יוסי הגלילי אומר: "הירא ורך הלבב" זהו המתירא מן העבירות שבידו. וכדאיתא (שם, ב), שח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

ולכאורה יש כאן סתירה למה שאמר בתחילה, שאפילו אם אין להם רק זכות של קריאת שמע ניצולים, וכאן אמר שאפילו על עבירה קלה (שח בין תפילה לתפילה) חוזר עליה מעורכי המלחמה?

כדי שנתקרב אליו ורוצה שנתקרב אליו. מלך חפץ בחיים, הקב"ה רוצה בטובתנו, וע"י שמחפשים עצות, מתרוממים וניצלים.

אל תבוא במשפט את עבדך

איתא בתהילים (קמג, ב): "ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי". והדברים תמוהים, מה שייך לבקש שלא יהיה משפט? ובמקום אחר הוא מבקש עוד (תהילים יז, ב): "מלפניך משפטי יצא עיניך תחזינה מישרים", כלומר שהקב"ה יביט במשפט רק על מעשיו הטובים. ויש להבין, הרי משפט הוא שפיתת כלל המעשים, ומה שייך לומר "עיניך תחזינה" רק את המישרים?

וביאור הדברים הוא, שבוודאי יש משפט, ובמשפט דנים על כל המעשים – הטובים והרעים. אלא דוד המלך מבקש רחמים, שהקב"ה יתמלא עליו רחמים בדין. ואת זה עלינו לבקש, שנזכה לרחמים בדין.

הנה בשבת שובה מפטירין (הושע יד, ב-ה): "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך". ופרש"י: "תני בשם רבי מאיר: שובה ישראל בעוד שהוא ה' במידת הרחמים, ואם לאו – אלוהיך, במידת הדין, עד דלא אתעביד סגוריא קטגוריא". ובביאור המילים "כי כשלת בעונך", מבארים בפשטות שנכשלו בעוונות, אבל רש"י פירש שבאו לך מכשולים בעד עונך, והיינו שכשלו משום העוונות.

ועל זה מיעץ לנו הנביא: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון (שאל את העוונות כמ"ש נושא עון, וכמו שאמר קין גדול עוני מנשוא) וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו". ובביאור "וקח טוב", פירש רש"י ג' פירושים: א. למדנו דרך טוב, ב. שייקח את ההודאה (עיי"ש, ג. ועוד, מעט מעשים טובים שבידנו קח בידך ושפטנו אחריהם).

ולכאורה תמוה כנ"ל: מה שייך לבקש שיקח רק את הדברים הטובים ואת המעשים ההופכיים לא, הרי משפט כולל את כל המעשים?

רצוננו לעשות רצונך

אלא בקשתנו מהקב"ה היא: הלא אנו רוצים להיות טובים ולהתנהג כראוי. רצוננו לעשות רצונך, אלא שנכשלים, ושאור שבעיסה מעכב. וזהו "וקח טוב" ו"עיניך תחזינה מישרים" – קח את מה שאנו רוצים להיות, שרצוננו להיות טוב, וממילא מתחננים אנו לבוראנו שיביט רק על רצוננו ועל מעשיו הטובים, ובכך נצדק לפניו בדין.

ומשיב הקב"ה: "ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו". ופרש"י: "אמר הנביא: כך אמר לי רוח הקודש מאחר שיאמרו לפני כן: ארפא משובתם, ואוהבם בנדבת רוחי, אף על פי שאינם ראויים לאהבה אתנדב לאהבתם, כי שב אפי ממנו".

ומבארים בעלי המוסר, שהוא לפי "שלא שם לבו". היינו שאע"פ שידעו והבינו את הסכנה (שהרי הרגישו על בשרם את המכות), כיוון שלא שמו על לבם להתבונן בדבר, נשארו אדישים ולא תרגמו את הפחד למעשה. יש תביעה גדולה על אדם שמגיע לדין כשהוא אדיש, וכמה עלינו להתרחק מזה.

וזה מה שמביא רבינו יונה בשערי תשובה: משל לכת ליסטטים שחבשם המלך בבית האסורים. חתרו מחתרת, פרצו ויעבורו, ונשאר אחד מהם. בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויך אותו במטהו, אמר לו: קשה יום! הלא המחתרת חתורה לפניך ואיך לא מהרת המלט על נפשך?

ומבארים המפרשים, שהתביעה עליו היא לפי שכל מטרת בית האסורים היא כדי שיראו ויפחדו. ואם אינו מפחד מבית האסורים ולא בורח דרך הפתח הפתוח, צריך להכותו במקל שרק כך יבין.

סיבה נוספת לכך שלא מרגישים את הפחד מהדין, היא משום שאנשים נכנסים לאלול עם הרגשה של עצבות מהדין. אך האמת היא שהדין בא להציל את האדם, כדי שידע לתקן דרכיו ומעשיו וזכה לכתובה וחתימה טובה. משל לאחד שמחפש לקנות חפץ בזול ורוצה משום כך להיכנס למקום מסוכן כדי להשיג את מבוקשו. חברו מזהירו שזהו מקום סכנה ולא יהיו לעשות כן, והוא משיב כנגדו: "אל תפחידני!" הרי אדרבה, עליו להודות לו על שמצילו ממוות, ולא לברוח מן המציאות.

וכן מי שצריך לעבור משפט, וידידו מציע לו עזרה ע"י עורך דין מסוים המתמחה בעניין, והוא עונה לו: "אל תדבר אתי בענין המשפט לפי שזה גורם לי מתח. במקום להודות לו על העזרה שהוא מציע, הוא מתנער ממנו. זו הרגשה לא נכונה שיש ביחס למשפט בר"ה.

התעלמות מן המציאות

ישנם אלו בעלי הביטחון שסמוכים ובטוחים שיזכו בדין, ובאמת אין זה ביטחון כלל. וכמו שביאר מרן הרב מברסק, שביטחון הוא מי שיודע את מצבו ובטוח; אבל המתעלם ממצבו אין זה ביטחון. אלא יש לאדם לפחד מהדין – ומתוך כך להגיע לדרגה של קרבת אלוקים, ואז לקוות לטוב.

ידוע ששאל אחד את הגרי"ס מדוע הוא מפחד כ"כ מהמשפט, וכי דוב הוא או ארי שיש לירא ממנו? וענה לו הגרי"ס במתק לשונו, שדוד המלך ע"ה אמר (שמואל א' יז, לו) "גם את הארי גם הדוב הכה עבדך", שלא היה ירא מהם כלל; אבל על המשפט אמר (תהילים קיט, קכ) "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי". הפחד מהדין גובר בהרבה מפחד מדוב או ארי.

ויש להבחין היטב בין פחד שצריך להיות, לבין עצבות, שחלילה מלהיות עצבים בר"ה. העצבות היא עבירה ויש לחזור עליה בתשובה. עצבות מראה על ריחוק מהקב"ה, בעוד שהקב"ה נותן לנו משפט

שיחת מורינו המשגיה שליט"א

ואמנם בכל הזמנים יש רחמים וחסדים, שהרי אין יום שאין מבקשים בו "השיבנו" ו"סלח לנו", אולם בימים אלו נפתחים שערי רחמים וחסדים ביותר ויש הרבה יותר סייעתא דשמיא לבוא ולטוהר. ויש לשמוח במתנה זו שנתן לנו הקב"ה.

וכשרואה שנכשל, יתבונן מה הביאו לזה. וכמ"ש רבינו יונה "וישית עצות בנפשו" וכו'. כגון הרואה שמתבטל בלילות, יתבונן מה הסיבה לזה, ויתרחק מהמקום שיכול להיכשל בו. והגרי"ס יעץ, שהנכשל בדבר יעסוק במוסר של אותו ענין, שעל ידי שילמד מוסר בנושא זה יהיה לו הדבר לזיכרון לנגד עיניו לבל ישוב לכסלה עוד.

והקב"ה הרואה ברצונו, בוודאי יעזרנו ויכתבנו ויחתמנו בספר חיים, למענך אלוקים חיים.

הוא רק שכל אחד יעשה לפי הכוחות שלו, ובלבד שהשאיפה תהיה איך יוכל להתעלות עוד ועוד.

ועלינו לעשות חשבון נפש, ואפילו לזמן מועט: להתבונן היכן היינו בר"ה אשתקד ומה קיבלנו על עצמנו, ומה הספקנו בשנה זו, ומה עלינו לעשות הלאה. כמה למדנו, כמה הספקנו וכמה אנחנו זוכרים את מה שלמדנו; כמה התפללנו בכוונה וכמה לא; כמה בירכנו ברכות בכוונה; כמה זכרנו את הקב"ה מתוך שש מצוות התמידיות; מהי רמת הזהירות בממון חברו ובכבודו.

על ידי חשבון הנפש נבוא להחלטה להשתנות לגמרי ולערוך תכנית לקראת השנה הבעל"ט כיצד להתקדם. חשוב שיהיה בתכנית אפשרות להמשיך גם אחרי נפילה, ולא להתיאש. וחשוב מאוד להתחיל את החיזוק כבר עכשיו ולא לדחות לזמן אחר.

וביאר אאמו"ר זצללה"ה, שבודאי על כל עבירה חמורה הוא חוזר עליה, אלא שאם מקבל עליו עול מלכות שמים – שזהו המהות של קריאת שמע – הוא ניצול בזכות שמקבל על עצמו להתנהג כראוי. אמנם, צריך גם לעשות מעשים ולהתקדם, ולא להישאר רק עם הקבלה.

התחדשות לקראת השנה הבעל"ט

עבודתנו בחודש אלול היא לבוא עם כיוון והתחדשות לשנה החדשה. שהרי מצד אחד חובתנו לקב"ה היא גדולה מאוד, שהתורה ארוכה מני ארץ, וצריך לדעת את כל התורה ולקיים את כל המצוות ולהתנהג במידות ישרות. אולם, מה שהקב"ה דורש מאתנו

מכתבי רבותינו

לפנינו מכתב ממרן ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל, אשר נשלח לידידו הגאון רבי נחמן נחמציץ (הובא ב'בנין נחום' עמ' תרח). איגרת זו נכתבה בערב ראש השנה תשל"ג, לפני כ-54 שנים.

מי שעומד בראש ישיבה ונושא בעול הנהגתה, מוזהר לבל יזוז ממנה, ממש כדינם של בדי הארון. על כך מוסיף הגר"נ: "וזה הערה גדולה".

את מכתבו הוא חותם בברכת כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים (בשש"ג), לאלתר לחיים טובים וארוכים, ולשלום לכבוד תורתו הרמה ולמשפחתו הרוממה.

במכתבו, משתף הגר"נ כי בראשית חודש אלול חזר ברוך ה' למסור את שיעוריו כסדרם, וזאת על אף קשיי התנועה עמם הוא מתמודד.

הוא מביא דבר נורא שהראו לו בספר "דעת חכמה ומוסר" למרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל, שכתב כי הראו לו בחלום שהפסוק "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו" סובב על מחזיקי הישיבות וראשיהם. המשמעות היא שעל

ראשי הישיבה ומחזיקיה נמשלו לבדי הארון

בעיה נכבדה תש"ג פט"ק ירושלים
לכבוד ידידי עז הרב הנאמן המפורסם וזכר כבוד מוה"ר צבי ה"ר שלום
הרוממה שלום וברכה!

אחדותי באה"ר... כעת מתכוננים לקבל השנה החדשה באימה ויראה ובבקשת רחמים מלפני ארון כל על הכלל והפרט ברוחניות ובגשמיות ראינו את אימת הדין ביום אלו חוקים לרחמים בדין.

מה שלום כתר"ה וביתו ואיפה נמצא האברך הסר... ומה שלום ישיבתו הרוממה.

אצלנו אין חדשות מיוחדות, מצבי ב"ה בראשית אלול החליתי להגיד שיעורים בסדרן כן יוסיף ה' חסדו לעתיד. המצב בכללי קצת התנועה יותר קשה ואלו עוד ישתפר, מה שלום הנרשבים - והאם הוא לא מתאמץ יותר מדאי...

זה עתה הראו לי את הספר דעת חכמה ומוסר ח"ג של הגר"נ זצ"ל, וכתב בו בסופו (עמ' רמ"ג) דבר נורא שהראו לו בחלום שבטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו והלך על מחזיקי הישיבות וראשיהם. פירוש שאל למי שעומד בראש ישיבה ובהנהגתה לזוז ממנה, כמו הדין של הבדים. וזה הערה גדולה!

כעת קשה לי לבא בדברי תורה ואקוה כי כתר"ה יכבדני במכתבו בחז"ת הנעימים שלו.

ואסיים בברכת בוח"ט בשש"ג לאלתר לחיים טובים וארוכים ולשלום ולתורה ולמשפחתו הרוממה.

כעתידת וברכת ידידי הודו"ת בלוג' נחום פרצוביץ

לתרומה מהירה לחצו כאן

מוקד החזקת התורה
24 שעות ביממה
02-54109333